

Τ Ο Τ Α Μ Α

I

—'Ορίστε κύριοι αγορασταί, θά πάρη τέλος μία, δύο, έχει άλλος, θά πάρη τέλος, όρίστε κύριοι . . . μία, δύο, αλλά . . .

κ' ή φράση πού εΐτανε έτοιμη νά πάρη τέλος κόπηκε πάλε στή μέση.

Ζύγωνε μεσημέρι κι ο ήλιος ο Αύγουσιτιάτικος έκανε τά ξύλα τής ξύλινης παράγκας νά καίνε από τή ζέστη.

'Ο κήρυκας έδγαλε από τήν τσέπη του παλτου του ένα λιγδιασμένο μαντήλι και τόφερε στο κουτελό του πού ανάβλυζε κauerές σταγόνες. Εΐτανε άναμμένος, βαλαντωμένος από τή ζέστη, από τó άδιάκοπο φώναγμα πού τον έκανε νά λαχανιάζη. Και νά φέρνη άπάνω του κι αυτό τó φορτίο του παλτου, Αύγουστο μήνα! Μά τι νά κάνη. "Αν τδγαζε, θά φανεωνόντανε τά μυστικά του παντελονιου του πού δέν έκανε με κανένα τρόπο νά ιδωθούνε.

'Ο κήρυκας πήρε πάλε στο χέρι του τó μικρό σιδερένιο σφυράκι κι άρχισε νά φωνάζη.

—'Ορίστε κύριοι αγορασταί. "Ένα ζευγος σκουλαρίκια μαλαματένια με πετράδια . . . Διακόσιες πηνύτα δραχμές. . . Θά πάρη τέλος, μία δύο, αλλά . . .

Εΐτανε έτοιμος νά πη τó τρία όταν πάλε σταμάτησε.

Τό πλήθος στριμωνότανε γύρω στο μακρι τραπέζι.

'Ο κήρυκας έφτυσε χάμω ένα σάλιο ζεστό πηχτό, δλο άφρό. "Αν είχε αυτή τήν ώρα ένα ποτήρι νερό παγωμένο, μία λεμονάδα, ένα παγωτό, ένα γιάτσο από κείνα πού γυρίζουνε στοδς δρόμους με τά καρροτσάκια . . . Μία κρέμα με λίγο βύσιο πάνω μέσα στο πιατάκι, άς είναι επιτέλους και μέσα στο μικρό χωνάκι πού νά τó φέρνη στα χείλια του και νά τó πιπιλίξει λίγο λίγο. . .

'Ο παπάς πού καθότανε στην καρέκλα πήρε στο χέρι του τά σκουλαρίκια και τάπικζε μέσα στή χούφτα του οά νάθελε έτσι με τó παξιμο νά καταλάβη τó βάρος τους για νά προσδιορίση καλύτερα τήν αξία τους.

— Καλό πράμα, έσκυψε κ' εΐπε στο συβολαιογράφο πού περιμενε με τήν πέννα στο χέρι νά γράψη τήν καινούρια προσφορά μέσα στην άσπρη κόλλα πού είχε άπλωμένη μπροστά του. "Ένα ασθημα κούρασης και αηδίας ζωγραφιζότανε στο πρόσωπό του. "Από τó πρωϊ καρφωμένος σ' αυτή τήν καρέκλα, μ' αυτή τή ζέστα. Και νάχη και τή φωνή του κήρυκα νά του πιπιλίξη ταυτιά με τó μονότονο ήχο τής . . .

"Άρχισε νά τον περιεργάζεται από πάνω ως κάτω, νά τον κοιτάξη σαν κάποιον ζώο περιεργο. «Παλτό,

τέτοιον καιρό» σκέφτηκε. Πρόσεξε τó χρώμα του. Τι χρώμα εΐτανε αυτό; Τώρα έμοιαζε κανελί, οά μέλι. Μά όσο νά φτάση σ' αυτό τó χρώμα, τι δρόμους πέρασε, τι χρώματα άλλαξε; Τι μπόρες νά είχε φάη, πόσοι χειμώνες τó δείρανε; Γέρασε άπάνω του, ξάσπρισε μά αυτό εξακολουθούσε νά είναι κολλημένο σαν προβιά στή ράχη του και με τέτοια ζέστη μάλιστα . . .

Τονέ λυπήθηκε. . . Κ' έπειτα αυτή ή υποχρέωση νά φωνάζη. . . Τι δουλειά άλληθεια. . . Αυτός έπληττε πούγραφε. "Αμ αυτός τι νά πη πού εΐτανε υποχρεωμένος νά γαυγίξη σαν τó σκύλο άδιάκοπα;

"Έπειτα γύρισε τά μάτια του προς τó αντικρουό καφενείο. "Η πόρτα εΐτανε άνοιχτή, οι άνθρωποι μπαίνογαίνανε. Κεριακή. "Αλυσίερισί. Για νά σκοτώση τήν ώρα του άρχισε νά μετράη τά τζάμια του παραθυριου. Τή μιá φορά με διεύθυση κάθετη, τήν άλλη με διεύθυση όριζόντια. Και γλήγορα γλήγορα. "Ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, έξη. Δεξιά. "Ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, έξη. "Αριστερά. "Έπειτα όριζόντια. "Ένα δύο, ένα δύο, ένα δύο, ένα δύο, ένα δύο, ένα δύο. "Εξ φορές. Σωστές έξη φορές. Δώδεκα τζάμια τó δλο είχε τó παράθυρο του καφενείου.

"Έδγαλε τó ρολόι του και κοίταξε.

Δώδεκα παρά δέκα.

Μπροστά του βρισκότανε ένα φλυτζάνι καφές άδειο. Τό φλυτζάνι στεγνό, ο καφές κατακαθισμένος, πηχτός, και μέσα άποτσιγάρα και σπύρτα σησημένα. Μιά μύγα ήρθε και κάθησε πάνω στα χοντρά χείλια του φλυτζανιου. Εΐχε ίσως τήν έλπίδα πώς θαύρισκε κάτι νά πιπιλίση, νά ρουφήξη, μά ή ζέστα τά είχε δλα ξεράνει κι άναγκάστηκε νά κατεβή ως τον πάτο του φλυτζανιου ίσως κ' ευρισκε λίγη δροσιά μέσα στο μαύρο μπελντέ.

—'Ορίστε κύριοι αγορασταί. . .

'Ο κήρυκας άφοσ σκούπισε τόν ιδρωτα από τó κουτελό του, πήρε με τά δυά δάχτυλα του τά σκουλαρίκια, τά κράτησε κρεμασμένα ψηλά, κι άρχισε νά τά δείχνη στον κόσμο πού εΐτανε μαζωμένος τριγύρω στο μακρι τραπέζι.

— Μάλαμα καθαρό τώ δεκατεσσάρωνε καρατιών όρίστε κύριοι αγορασταί. Μία, δύο, αλλά . . .

'Ο ιδρωτας του παπά άνάδινε μιá ξυνή, βαριά μυρουδιά! Κάποτε έσκυβε και κάτι ψιθύριζε σιε αυτί του συβολαιογράφου, έπειτα κουρασμένος, αηδιασμένος από αυτή τή μονότονη δουλιá πού τον κρατούσε από τó πρωϊ καρφωμένο οε μιá καρέκλα, άρχισε πάλε νά ξεκεκίξη τó μακρι κομπολόι του με τά μαύρα κουκιά.

Γύρω στο λιγδιασμένο γιακά του ράσου του ο

ιδρωτας που κατέβαινε από το ψημμένο σβέρκο του σκημάτιζε ένα πλατι γαϊτάνι.

— Πάρτα μου καλὲ μητέρα, ψιθύρισε ἡ νέα :

Ἡ μάνα της κάτι μουρμούρισε. Κάτι ανάμεσα ναι και όχι. Μὰ εἶτανε φανερό πὼς κι αὐτὴ τὴν ἴδια, τὴνὲ βασάνιζε ἡ σκέψη νὰ τάγοράση τὰ σκουλαρίκια. Εἶτανε κει ἀπὸ τὸ πρωί. Εἶχανε βγῆ ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, ἅμα τελείωσε ἡ λειτουργία καὶ περνώντας ἀπὸ τὸ Δημοπρατήριο εἶδανε τὸν κόσμο μαζεμένο καὶ ζυγώσανε κι αὐτὲς ἀπὸ περιέργεια νὰ ἰδοῦνε.

— Πάρτα, καλὲ μητέρα.

Εἶτανε ἡ φράση πὺ τὴν εἶχε ἐπαναλάβει ὡς τώρα ἡ κόρη χίλιες φορές. Ἡ μάνα της ἀπόφευγε νὰ τῆς δώση καθαρὴ ἀπάντηση. Οὔτε ναι μὰ οὔτε και όχι. Τὰ ἤθελε κι αὐτὴ μὰ και οἱ διακόσιες πενήντα δραχμές. Μὰ οὔτε και τῆς ἔκανε καρδιὰ νὰ φύγη. Στεκότανε κει κολλημένη, ἀναποφάσιστη, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὰ ὄμορφα σκουλαρίκια πὺ οἱ πέτρες τους λαμπυρίζανε καθὼς χτυποῦσε ἀπάνω τους τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Στὴ μικρὴ πλατεία τὸ πλῆθος ἄρχιζε τώρα νὰ ἀραιώνεται. Οἱ κύκλοι ἀρχίζανε νὰ διαλύονται, ἔλοι οἱ πουλητάδες πὺ διαλαλούσανε τὸ ἐμπόρεμά τους, σωπάσανε κουρασμένοι. Τὸ παλιὸ σακάκι πὺ τὸ κρατοῦσε στὸ χέρι του κρεμασμένο ὁ πουλητῆς, βρήκε ἐπιτέλους ἀγοραστή. Εἶτανε κάποιος δάσκαλος. Μόνο αὐτὸς πὺ πούλησε τὸ χρυσὸ ρωλόι, παρολίγο νὰ βρῆ τὸ μελά του, Τὸ ρωλόι δὲν εἶτανε χρυσὸ ὅπως εἶχε βεβαιώσει τὸν ἀγοραστὴ καὶ κείνος ξαναγύρισε ἀγαναχτισμένος, ἀφοῦ πληροφορήθηκε τὴν ἀπάτη, καὶ ζητοῦσε πίσω τὸν παρά του. Τὴ στιγμή πὺ εἶτανε ἐτοιμοὶ νὰ ρθοῦνε στὰ χέρια, φάνηκε ὁ χωροφύλακας.

— Στὸ τμήμα.

— Κύριε χωροφύλακα νὰ σοῦ πῶ. . .

— Δὲν ξαίρω τίποτα, στὸ τμήμα. Τὸν ἀκολουθήσανε. Μὰ ὕστερα ἀπὸ κάμποσα βήματα, πείσθηκε πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς οδηγήση στὸ τμήμα. . .

Ἡ ἀνθρώπος πὺ πουλοῦσε τὰ παλιοσιδερικὰ ἀρχιζε νὰ τὰ μαζεῦη ἀπὸ χάμω, ὅπως τὰ εἶχε ἀπλωμένα πάνω σὲ μιὰ παλιὰν ἀντρομιδα καὶ νὰ τὰ ρήχνη ἕνα ἕνα μέσα σ' ἕνα μεγάλο τσουβάλι. Εἶτανε κει παλιοκλειδωνιές, παλιοπήρουνα, ἕνας μύλος τοῦ καφέ, ἕνα παλιὸ ρωλόι τοῦ τραπεζιῦ πὺ τοῦλειπε ὁ λεπτοδείκτης, κλειδιά ἔλων τῶν εἰδῶν, ἕνας παλιομπαλντάς, ἕνα μαντολίνο, μιὰ μηχανὴ πὺ κόβουσε τὸ κρέας κι ἀκόμα τέσσαρα κάδρα μὲ σανιδένιες κορνίζες βαμμένες μὲ λαδομπογιά. Τὰ εἶχε ἀγοράσει ἀπὸ τὸ μάγαρο ἑνὸς μεγάλου σπιτιοῦ στὴν ἐδὸ Δημοκρίτου, πὺ τὸν εἶχε διαβεβαιώσει πὼς εἶναι ἔργα κάποιου μεγάλου καλλιτέχνη. Κείνος τὸ πίστεψε καὶ τώρα ἔλπιζε νὰ κἀνῃ τὴν τύχη του. Ὑπάρχουνε τόσοι φιλότεχνοι, ἰδιότροποι, πὺ τοὺς ἀρέσει νὰγοράζουνε παλιὰ ἔργα τέχνης. Γιὰ τοῦτο αὐτὰ τὰ κάδρα δὲν

τάρρηξε στὸ τσουβάλι παρὰ τὰ πήρε στὸ χέρι. Ὑστερα φορτώθηκε τὸ τσουβάλι στὸν ὄμο ποῦκανε τὸ κορμί του νὰ λυγίξῃ ἀπὸ τὸ βῆρος κ' ἔφυγε. Οἱ στρατιῶτες πὺ ἤρθανε νὰ πουλήσουνε τὸ ἄλογο τοῦ στρατοῦ, λάβανε τὴ διαταγὴ ἀπὸ τὸν ἀξιωματικὸ νὰ δεηγήσουνε τὸ ἄλογο πίσω στὸ στάβλο. Εἶτανε ἕνα ἄλογο γέρικο, ἄρρωστο, μ' ἕνα σημάδι σταμπαρισμένο στὸ μερί του. Ἐνας ἀγοραστῆς πὺ παρουσιάστηκε εἶτανε κάποιος μανάθης τοῦ δρόμου πὺ ἤθελε ἴσια ἴσια ἕνα παλιόλογο γιὰ νὰ τὸ ζέψῃ στὸ κάρρο του. Μὰ κι αὐτὸς σὰν τοῦ ἀνοιξε τὰ σαγόνια του μὲ τὰ δυὸ χέρια κ' εἶδε τὰ μακριὰ, σάπια κιτρινωμένα δόντια του, πὺ τοῦ λείπανε καὶ κάμποσα, δῆλωσε πὼς δὲν ἔχει τὰ λεφτά του γιὰ πέταμα. Εἶτανε ἡ τρίτη Κεριακὴ πὺ τὸ φέρνανε στὸ Δημοπρατήριο δίχως νὰ παρουσιαστῆ ἀγοραστῆς. Ἐτοὶ δὲν ἀπόμεινε τώρα παρὰ νὰ τοῦ φυτέσουνε μιὰ σφαῖρα στὸ αὐτί γιὰτὶ δὲν μποροῦσε βέβαια νὰ ἔακολουθήση νὰ τρώη χαράμι τὸ κριθάρι καὶ τὸ σανό. Αὐτὴ εἶτανε ἡ ἀνταμοιβὴ του. Κι ἔμωσ τὸ ἄλογο αὐτὸ εἶχε δουλέψῃ στὸ Μέτωπο γιὰ καιρὸ ὅσο πὺ ἤρθανε τὰ γεράματα κ' ἡ ἀρρώστεια νὰ τὸ καταντήσουνε ἄχρηστο. Ἀπὸ τὸ Μέτωπο στὸ Δημοπρατήριο κ' ὕστερα ἡ σφαῖρα στὸ αὐτί. . . Αὐτὸ τὸ ἄλογο δὲν εἶχε διόλου τύχη. . .

Ἡ συβολαιογράφος κοίταξε πάλι τὸ ρωλόι του.

— Φώναξε μιὰ φορὰ ἀκόμα καὶ νὰ τελειώνουμε εἶπε ὁ συβολαιογράφος ρήχνοντας ἕνα ἀποτοίγαρο στὸ πιατελάκι τοῦ καφέ.

Ἡ μύγα πήδησε τώρα ἀπὸ τὰ χεῖλια τοῦ φλυτζανιοῦ στὸ ξύλο τοῦ κοντυλοφόρου, ὕστερα κατέθηκε σιγὰ σιγὰ κ' ἔφτασε ὡς τὴν ἄκρη τῆς πέννας σὰ νάθελε νὰ στήση μέσα στὸ μελάκι τῆ δίσφα της.

— Ὅριστε κύριοι ἀγορασταί. . .

Μὰ ὁ κύκλος γύρω στὸ τραπεζάκι εἶχε τώρα σκορπίσει. Δὲν ἀπομείνανε παρὰ τρεῖς ἀνθρώποι περιέργοι νὰ ἰδοῦνε τὸ ἀποτέλεσμα κι ἄλλοι δύο πὺ διαφιλονικούσανε μεταξύ τους τὰ σκουλαρίκια.

— Διακόσιες πενήντα πέντε, εἶπε ὁ ἕνας προσθέτοντας ἄλλο ἕνα τῶν ἄλλων στὴν τελευταία προσφορά.

Αὐτὴ ἡ προσφορά ὕστερις ἀπὸ τὴν σιωπὴ ἔκανε τὴ φωνὴ τοῦ κήρυκα νὰ ζωηρέψῃ.

— Διακόσιες πενήντα πέντε μία, διακόσιες πενήντα πέντε δύο. . .

Ἡ φωνὴ τοῦ κοριτσιοῦ ἀντήχησε πάλι σταυτιὰ τῆς μάνας της ἰκετευτικὴ, σιγαλή.

— Πάρτα μου, καλὲ μητέρα.

— Μὰ νὰ δώσουμε τώρα τόσα λεφτὰ γιὰ ἕνα ζευγάρι σκουλαρίκια ;

Κι ἔμωσ τὰ πεθυμοῦσε κ' ἡ ἴδια. Τὸ κορίτσι εἶτανε τῆς παντρεῖας, ὁ γαμπρὸς ἐτοιμος. Ἐνα ζευγάρι σκουλαρίκια, ὅπως κι ἂν εἶναι, τῆς χρειαζόντανε. Καὶ πὼς θὰ τῆς πηγαίνανε στὸ πρόσωπο ! Κ' ἔπειτα πὺ ἠθαύρισε καὶ φτηνότερα ; Καὶ τὸ κάτω κάτω σκουλαρίκια εἶναι, τὰ λεφτὰ τὰ ἔχουνε μέσα τους.

Τὰ μετρητὰ χάνονται, τὸ χρυσαφικὸ μένει. Ποῦ ξαί-
ρεις πῶς ἔρχονται τὰ πράματα. Ἄς βρῶσκωνται.

— Διακόσιες ἐξήντα, εἶπε ἡ γυναῖκα δειλά.

Τὰ μάτια τῆς κόρης ἀστράφανε ἀπὸ χαρὰ. Γύ-
ρισε καὶ κοίταξε τὸν ἄνθρωπο ποῦ εἶχε ἀπομείνει ὁ
τελευταῖος πλειοδότης. Ἡ ματιά της σὰ νὰ τὸν ἰκέ-
τευε νὰ φύγη.

Ἵ ἄνθρωπος ἔκανε ἕνα μορφαζμό.

— Ἄμ ἐν τρελάθηκα νὰ πετάξω τόσα λεφτά.

• Χαλάλι σου κυρά μου,

Ντάγκ, ντάγκ, ντάγκ. . .

Ἵ καμπάνα τῆς Μητροπόλεως σήμαινε μεσημέρι.
Μιά, δύο, τρεῖς ... δώδεκα· ὁ ἀέρας ἔτρεμε, ἕνας βόμ-
βος ἀπλώθηκε παντοῦ.

— Μία, δύο, ἀλλά . . . τρέ, φώναξε ὁ κήρυκας
καὶ χτύπησε ἀλαφρὰ τὸ σφυράκι ποῦ κρατοῦσε στὸ
χέρι πάνω στὸ τραπέζι ἐνῶ ὁ συβολαιογράφος ἔγραφε
βιαστικὰ στὸν πίνακα τὴν προσφορὰ καὶ τώρα πρό-
σθετε καὶ τὰ τυπικὰ γιὰ νὰ κλείση τὸ πρωτόκολλο
τῆς δημοπρασίας.

Ἵ γυναῖκα τράδηξε ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ φουστα-
νιοῦ της ἕνα ἄσπρο μαντήλι, κ' ἔλυσε τὸν κόμπο, δε-
μένο στὴν ἄκρη ποῦ ἄφησε νὰ προβάλλουσε τρία και-
νούρια, κολλαρισμένα κατοστάρικα, τυλιγμένα σὰν
ἕνα μικρὸ κουδaráκι. Ἵ παπὰς πήρε τὰ τρία κατο-
στάρικα κ' ἔδωσε τὰ ρέστα.

— Καλοροζίκια, ψιθύρισε.

Ἵ κόρη κρατοῦσε στὰ χερίά της τὰ δύο σκουλα-
ρίκια καὶ ἄφησε τὴ ματιά της νὰ λούζεται στὴ φάμ-
ψη τῶν πετραδιῶν. Ὅτι εἶχε ποθήσει, τὸ κρατοῦσε
ἐπιτέλους στὰ χερία της, εἶτανε δικό της, χτήμα της.

Τι φιγούρα ποῦ θάκανε στὸ γαμπρό, τι περηφά-
νεια σὰ θὰ τὴνέ ρωτούσανε οἱ φιλενάδες της κι αὐτὴ
θάρχιζε νὰ τοὺς δηγιέται ὄλες τις λεπτομέρειες, πῶς
ἴδρωσε ἔσο νὰ καταφέρει τὴ μάννα της νὰ εἰπῆ τὸ
ναί, καὶ πῶς τὰ γλυτώσανε ἀπὸ τοῦ λύκου τὰ δόντια.
Λίγο ἀκόμα καὶ θὰ τοὺς τάρπαζε ἀπὸ τὰ χερία ὁ
ἄλλος.

Ἵ παπὰς ἄρχισε νὰ μαζεῦῃ ἕνα ἕνα τὰ διαμαν-
τικὰ καὶ τάσημικὰ ποῦ εἶτανε ἀπλωμένα πάνω στὸ
τραπέζι καὶ νὰ τὰ τοποθετῆ μέσα σ' ἕνα μικρὸ ξύ-
λινο κουτί ποῦ εἶχε μπροστά του. Εἶτανε κεῖ σκου-
λαρίκια, δαχτυλίδια, ρολόγια, πόδια, μάτια, χερία,
κορμιὰ δάκαира ἀσημένια, ποῦ τὸ καθένα ἔκρυβε
καὶ μιὰ θλιθερὴ ἱστορία. ἄνθρωποι μὲ τὸν πόνο στὴν
καρδιά, μὲ τὴν ἐλπίδα στὴν ψυχὴ, ποῦ ξεκινῆσανε
ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου καὶ ἤρθανε νὰ τὰ κα-
ταθέσουνε μπρὸς στὰ πόδια τῆς Βαγγελίστρας. Κά-
θε τάμα κ' ἕνας πόνος, μιὰ ἐλπίδα. Ὅνα ὄνειρο
ποῦ περίμενε τὴν πραγματοποίηση του ἀπὸ τὴ Χάρη
της.

Ἵ συβολαιογράφος ἔβαλε τὰ χαρτιά του στὴν
ἀμασκάλη κ' ἔφυγε.

— Καλὸ πρᾶμα, μουρμούρισε ὁ παπὰς τοποθε-

τώντας καὶ τὸ τελευταῖο ἀσημικὸ στὸ κουτί, ἕνα πὸδ
ἀπὸ χοντρὸ ἀσήμι ποῦ εἶχε τὸ μουντὸ χρῶμα ἐνὸς
Αὔγουστιάκου φεγγαριοῦ. Ὑστερα κλείδωσε τὸ κουτί
μ' ἕνα μικρὸ κλειδάκι καὶ τὸ τοποθέτησε κάτω ἀπὸ
τὸ ράσο του.

Οἱ δύο γυναῖκες εἶτανε οἱ μόνες ποῦ εἶχανε ἀπο-
μείνει κοντὰ στὸν παπὰ. Ἵ πλατεῖα ποῦ ἔλο τὸ
πρῶτ' βούιζε ἀπὸ τὸν κόσμο, τώρα εἶτανε ἔρημη, σι-
ωπηλή.

— Κόρη σου εἶναι ; ρώτησε ὁ παπὰς :

— Κόρη μου καὶ θὰ γίνῃ καὶ νύφη σὲ λίγο.

— Ἵ ὦρα ἡ καλή.

Περπατοῦσανε τώρα μαζί στὸ δρόμο.

— Φτάνει μονάχα νὰ εἶναι τυχερά, πρόστεσε ἡ
μάννα.

— Τυχερά θάνα. Εἶναι ἀγιασμένα πράματα.
Τάχει ἀγιάσει ἡ χάρη της. Δὲν μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι
τυχερά, εἶπε ὁ παπὰς βέβαιος πῶς διερμήνευε κεινὴ
τὴ στιγμή τὴ μυστικὴ θελήση τῆς τύχης σὰ νὰ τοῦ
εἶχε ἐμπιστευτῆ ἡ ἴδια τὰ μυστικά της.

Ἵ ἥλιος ποῦ τοὺς χτυποῦσε τώρα κατακέφαλα,
ἔψηνε τὸ χῶμα τοῦ δρόμου.

— Μὰ κάνει ποῦ τὰ πουλάτε δέσποτα ; ρώτησε
ἡ γυναῖκα δειλά.

— ἄν κάνῃ λέει ; Καὶ γιατί δὲν κάνει ; Τι θὰ
τὰ κάνουμε τόσες χιλιάδες τάματα ; Ποῦ θὰ τὰ βά-
λουμε ; Ἐξπρεπε τότε νὰ χτίσουμε κ' ἕνα σπίτι νὰ
τὰ κλείσουμε μέσα. Κ' ἔπειτα τι ὠφέλεια θὰ εἶχε ἡ
χάρη της ; Ἐνῶ τώρα... ἔλο αὐτὸ τὸ ἀσήμι, ἔλο αὐ-
τὸ τὸ μάλαμα, ἔλες αὐτὲς εἰ πέτρες, γίνονται χρῆμα,
παράς. Ἵ ἐκκλησία χρειάζεται παρὰ γιὰ νὰ συντη-
ρηθῆ, Ἐπισκευές, λάδι, κερί... Κ' ἔμεις ; τι θὰ φάμε
ἔμεις ; ὁ ἐν τῷ ναῶ διακονῶν, ἐν τῷ ναῶ καὶ τρα-
φήσεται.

Βαδίζανε σιωπηλοί.

— Ποῦ εἶναι τὸ σπίτι σας ; ρώτησε ὁ παπὰς.

— Στὸ σιδερόδρομο, κάτω στὰ Πετράλωνα.

— Αἱ κ' ἐγὼ στὸ Μοναστηράκι κάτω τραβάω, θὰ
πᾶμε μαζί ὡς ἐκεῖ.

Ἵώρα κουβεντιάζανε γιὰ τὰ θάματα τῆς Βαγγε-
λίστρας.

— Τῶχω τάμα νὰ πάω νὰ προσκυνήσω τὴ Χάρη
της, εἶπε ἡ γυναῖκα.

— Νὰ πᾶς, πρέπει νὰ πᾶς. Ὅλοι πρέπει νὰ πη-
γαίνουνε. Θὰ σοῦ κάνῃ καλὸ στὴν ψυχὴ σου. Καὶ νὰ
δῆς καὶ μὲ τὰ μάτια σου θάματα ποῦ νὰ σηκωθῆ ἡ
τρίχα σου.

Ἵ γυναῖκα ἀνατρίχιασε.

— ἄλήθεια ;

— ἄλήθεια βέβαια. Χιλιάδες θάματα. Μεγάλῃ
ἡ χάρη της. Τι θέλεις καὶ δὲν κάνει ; Μὰ χρειάζε-
ται πίστη, πίστη γερὴ, ἀκλόνητη. Νά, αὐτὴ ἡ γυ-
ναῖκα ποῦ ἔφερε αὐτὰ τὰ σκουλαρίκια, εἶχε πίστη.
Πέροι εἶτανε.

Ἡ γυναίκα εἶχε περιέργεια νάκούσῃ γι αὐτὴ τὴ γυναίκα.

— Εἶτανε μιὰ πλούσια, πολλὴ πλούσια. Καὶ δὲν ἔφερε μονάχα αὐτὰ τὰ σκουλαρῖκια. Αὐτὰ δὲν εἶτανε τίποτα... Εἶχε ἕνα κοριτσάκι ποὺ εἶχε γεννηθῆ παρὰλυτο. Καὶ ποὺ δὲν τὸ πῆγε. Ὡς καὶ στὴν Εὐρώπῃ. Τίποτα. Μόνο ἡ Βαγγελίστρα τῶκανε καλά. Τρεῖς νύχτες τὸ βάλανε καὶ κοιμήθηκε κάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα. Τὴν τρίτη, τὰ μεσάνυχτα, φώναξε «μαμά, μαμά, τὰ ποδαράκια μου». Τί εἶχε γίνει; Εἶχε δεῖ τὸ κορίτσι ζνεῖρο. Εἶδε μιὰ γυναίκα μὲ μαύρα ποὺ τοῦ παρουσιάστηκε καὶ τοῦ εἶπε «πάρε πίσω τὰ πόδια σου» ὕστερις, ἀμέσως τὸ κορίτσι σηκώθηκε κι ἄρχισε νὰ περπατᾷ.

— Μεγάλη ἡ χάρη της, μουρμούρισε ἡ γυναίκα καὶ σταυροκοπήθηκε.

Ἵστερα πρόστετε.

— Θὰ εἶναι τότε τυχερά.

— Σίγουρα, θὰ εἶναι τυχερά, βεβαίωσε πάλι ὁ παπᾶς.

Σταματήσανε μπρὸς σ' ἕνα χαμηλὸ ξενοδοχεῖο τοῦ ὕπνου. Στὸ μπαλκόνι καὶ πάνω ἀπὸ τὴν δεξιά-πορτα εἶτανε μιὰ ἐπιγραφή «Ξενοδοχεῖον αἱ Θηβικί». Ἀπὸ κάτω εἶτανε χάνι καὶ δίπλα ἕνα μαγαζὶ ποὺ ἔφτειανε σαμάρια καὶ χάμουρα γιὰ τᾶλγα.

— Ἐγὼ θὰ μείνω ἐδῶ, εἶπε ὁ παπᾶς.

Σκύψανε καὶ τοῦ φιλήσανε τὸ χέρι, Ὁ παπᾶς μπῆκε στὸ ξενοδοχεῖο κ' οἱ δύο γυναῖκες ἔακολουθήσανε τὸ δρόμο τους.

Μιὰ ἡ ὥρα.

Ὁ ἥλιος ἔσσευζε.

2

— Ποῦ θὰ πᾶς; μπαρδάλισε ἡ μάνα της μὲ τὴ μύτη μόνο δεξὸ ἀπὸ τὸ πάπλωμα.

Εἶχε πιά συνηθίσει τὴ γλώσσα της. Ἄλλιως θὰ εἶτανε ἀδύνατο νὰ βγάλῃ νόημα. Ἡ γλώσσα της εἶχε γίνει τώρα βριαὶ καὶ τὰ λόγια της βγαίνανε μπερδεμένα, μισὰ, φαγωμένα, μὲ κόπο. Τὶς πρώτες ἡμέρες ποῦπαινε τὴν ἀποπληξία, δὲν μπορούσε οὔτε λέξη νὰρθῶρη, τώρα ἔδωσε ὁ θεὸς καὶ κάτι μπαρδάλιζε. Μὰ εἶτανε ζωὴ αὐτὴ; Ὅλο τὸ δεξὶ της μέρος ἀπὸ τὴν κορφή ὡς τὰ πόδια, βαρὶ, μολύδι, δὲν τῶνωθε, οὔτε νὰ τὸ κουνήσῃ μπορούσε.

— Σὲ δουλιὰ, ἀπήντησε ἡ κόρη της.

Εἶχε φορέσει τὸ καπέλο της. Ἄνοιξε τὸ μπαούλο, σήκωσε τὰ ρούχα κι ἔβγαλε ἀπὸ κάτω ἕνα κουτάκι. Τὸ ἀνοίξε καὶ κοίταξε μέσα. Κούνησε τὸ κεφάλι της. Μιὰ θλιβερὴ ἀνάμνηση τῆς ἤρθε στὸ νου. Πόσος καιρὸς εἶτανε ἀπὸ τότε; οὔτε δυὸ χρόνια καλὰ καλά. Τί μεταβολὴ μέσα σὲ δυὸ χρόνια. Ποῖς νὰ τῆς τῶλεγε. Χήρα μέσα σὲ δυὸ χρόνια! Κοίταξε μέσα

στὴν κασετίνα, ντυμένη μ' ἕνα θαλασσὶ ἀτλάζι. Τὰ διὸ σκουλαρῖκια τοποθετημένα πάνω στὸ μικρὸ ἀτλάζινο στρώμα τὴν κοιτάζανε μὲ παράπονο. Οἱ πέτρες τους ἀναδῶσανε μιὰν ἀνήσυχη λάμψη. Τί σκοπὸ εἶχε; Μιὰ μυστικὴ ὑποψία ἔκανε τὴ λάμψη τους νὰ τρεμουλιάξῃ.

Κεῖνη γύρισε καὶ κοίταξε πρὸς τὸ κρεβάτι. Ἡ μάνα της εἶχε γυρίσει τώρα τὸ κεφάλι της κατὰ τὸν τοῖχο. Πῆρε τὸ κουτάκι καὶ τῶρηξε βιαστικὰ στὴν τσέπη τοῦ φουστανιοῦ της. Ἵστερα κατέβασε τὸ καπάκι τοῦ μπαούλου σιγὰ σιγὰ καὶ τὸ ἄφησε νὰ καθήσῃ ἀπάνω δίχως κρότο.

Ἡ γυναίκα ποὺ εἶτανε στὸ κρεβάτι ἔβγαλε ἕνα βραθὴν ἀναστεναγμό. Σκοτάδι μέσα στὴν κάμαρα. Καὶ τὸ καντήλι σβηστό. Μόνο ἀπὸ τὸ φανάρι τοῦ δρόμου ἔμπαινε λίγο φῶς.

— Δὲ θανάψῃς τὸ καντήλι; μουρμούρισε ἡ γυναίκα δίχως νὰ γυρίσῃ τὸ πρόσωπό της.

Πῆρε τὸ μπουκάλι τοῦ λαδιοῦ καὶ τὸ ἔγυρε. Σταλιά λάδι. Τὸ μπουκάλι στεγνὸ.

— Φοβάμαι, μουρμούρισε πάλι ἡ γυναίκα.

— Τώρα θὰ πάω νὰ πάρω μητέρα, ἀπήντησε.

— Ποῦ θὰ πᾶς;

— Σὲ δουλιὰ.

— Νὰ μὴν ἀργήσῃς. Φοβάμαι μοναχὴ μου.

Κεῖνη ζύγωσε στὴν κούνια κ' ἔσκυψε ἀπάνω σὰ νὰφουγκραζότανε. Ἡ ἀνάσσα τοῦ παιδιοῦ της ἔφτασε στ' αὐτιά της σιγαλή, ρυθμικὴ, χλιαρὴ, γλυκιὰ.

— Τοῦλάχιστο δὲν ὑποπτεύει τίποτα.

Βγήκε πατώντας στὰ νύχια κ' ἔκλεισε τὴν πόρτα τῆς κάμαρης σιγὰ. Μὰ ἡ ἀρρωστη ποὺ εἶτανε στὸ κρεβάτι ἄκουσε τὸ τρίξιμο.

— Ἐδῶ εἶσαι; μουρμούρισε.

Σιγαλιά.

— Ποῦ εἶσαι; ρώτησε πάλι.

Σιγαλιά! Δοκίμασε νὰ γυρίσῃ στὸ ἄλλο πλεῖρό της μὰ δὲν μπόρσε. Ἡξάειρε πὼς ἂ γύριζε θὰ εἶχε μπροστά της τὸ λίγο φῶς ποὺ τῆς ἔστελνε τὸ φανάρι τοῦ δρόμου.

— Ἐδῶ εἶσαι;

Ἐνίωσε τὸ συνηθισμένο φόβο ποῦνωθε πάντα σὰν ἔμενε μοναχὴ της μέσα στὴν κάμαρα. Κι ἂν τῆς τύχαινε τώρα τίποτα, αὐτὴ τὴ στιγμή; Ποῖς θὰ βρισκότανε νὰ τρέξῃ νὰ φωνάξῃ τὸν παπᾶ, νὰ τῆς δώσῃ ἕνα ποτήρι νερό, νὰ τῆς κλείσῃ τὴν τελευταία στιγμή τὰ μάτια;

Τὴ στιγμή αὐτὴ τὸ παιδί ξύπνησε ἀξαφνα κι ἄρχισε νὰ κλαίῃ. Αὐτὸς ὁ θόρυβος τῆς ἔκανε καλὸ γιὰτὶ ἄκουσε μιὰ ψυχὴ δίπλα της ὕστερα τὸ παιδί σάπασε, βυθίστηκε στὸν ὕπνο κ' ἡ πρώτη βαριά σιγαλιά ἀπλώθηκε πάλι στὴν κάμαρα. Τράβηξε τὸ ἀριστερὸ τὸ χέρι της δεξὸ ἀπὸ τὰ ρούχα κι ἄρχισε νὰ χτυπᾷ τὸ δάχτυλό της σιγαλὰ στὸν τοῖχο. Τάκ, τάκ, τάκ.

— Λείπει, ψιθύρισε.

Προσπάθησε να προσδιορίσει πόση ώρα είτανε που έλιπε. Της φάνηκε πως έλιπε πάρα πολλή ώρα.

— Που να πήγε; Βγαίνει κάθε βράδι. Που πηγαίνει; λείπει κάμποσο και γυρίζει. Μήν πήρε τον κακό δρόμο τώρα που πέθανε ο άντρας της;

— Άδριστες, σκοτεινές σκέψεις γυρίζανε στο κεφάλι της. Έβαλε άγωνα και κατάφερε να γυρίσει από το άλλο πλευρό. Τώρα είχε μπροστά της λιγάκι φως από το φανάρι του δρόμου, δεν είχε τον τοίχο μπροστά της που της πλάκωνε την καρδιά. Όξω άκουγότανε οι περπατησιές των ανθρώπων που περνούσανε κι αυτό της έδωσε λίγο κουράγιο...

— Εκείνη είχε περάσει τώρα τον Έκατόχειρα. Σαββατόβραδο. Κίνηση μεγάλη στο δρόμο. Κορίτσια που σχολάζανε από τη δουλιά περνούσανε βιαστικά δίπλα της. Στο Μοναστηράκι κάποιος είχε στήσει ένα πανόραμα. "Άκουσε τη φωνή του «έδω βλέπετε κύριοι...» "Ένα παιδί είχε κολλήσει τη μούρη του λαίμαργα μπρός στο φακό με τις δυο χεύφτες του δεξιά κι αριστερά στα μάτια για να βλέπει καλύτερα. Ντρίν ντρίν, έδω βλέπετε κύριοι... Παραπέρα άλλος είχε στήσει ένα τηλεσκόπιο με δυο φακούς είτανε ένας Ρώσος στρατηγός, πρόσφυγας...

— Έρρηξε από μακριά μιάν αδιάφορη ματιά και ξακολούθησε το δρόμο της. Δεν είχε ζρεξη ούτε να δη ούτε να άκουση. Με το χέρι στην τσέπη έσφιγγε το κουτάκι που κρυβε τα σκουλαρίκια.

— Από την έκκλησία φάνηκε να βγαίνει ένας παπάς. Ψηλός και στεγνός. Ο νούς της πέταξε στον άλλο. Θυμάται. "Ένα μεσημέρι βαδίσανε τον ίδιο δρόμο. Θυμάται τα λόγια του. «Θάναι τυχερά.» Μά να που γελάστηκε. Δε βγήκανε διόλου τυχερά. Ο άντρας της σκοτώθηκε στον πόλεμο. Δεν πρόφτασε να τονε χαρή και της τον άρπάξανε για να τονε στείλουνε στο Μέτωπο. "Αχ αυτό το Μέτωπο! Πότε θα πάψη πιά να σκορπάη τη δυστυχία; .. Κ' ύστερα στάχτη και κουρνιαχτός. Κ' ή μάνα της μισός άνθρωπος. Δε μπόρεσε να τον ξεσηκώσει τον καημό του άντρα της. "Η πίκρα τηνε χτύπησε κατακέφαλα. "Ας τηνε έπαιρνε ο θεός να την αναπάψη. Τι τηνε θέλει τέτοια ζωή. Να ζή και να σέρνεται...

— Ανέδηκε την οδό 'Αθηνάς, ύστερης έστρωψε ένα στενό σοκάκι που την έβγαλε στην οδό Αιόλου.

— Προχώρεσε κάμποσο και στάθηκε στη γωνιά. "Αντίκρυ είτανε ένα χρυσικάδικο. Την ώρα κείνη ίσια ίσια ο καταστηματοάρχης έτοιμαζότανε να κλείσει.

— Κοίταξε γύρω της οα να κατασκόπευε μήν την βλέπη κανείς.

— Είδε κάποια γνωστή της. Τραβήχτηκε στον ήσκιο και περίμενε να περάσει, με τα μούτρα γυρισμένα

πρός τον τοίχο. "Υστερης με γλήγορα βήματα πέρασε το δρόμο και χώθηκε στο χρυσικάδικο. "Ο χρυσικός είχε κλείσει τώρα τη μισή πόρτα. Σκοτεινή κ' ή βιτρίνα με τα διαμαντικά και τη μαλαματένια εικόνα της Παναγίας που την είχε για πούλημα...

— Δεν πέρασε πολλή ώρα. "Η γυναίκα βγήκε από το μαγαζί με το κεφάλι σκυρτό, οα ντροπιασμένη. Στο πεζοδρόμιο δεν είτανε πολλοί άνθρωποι τη στιγμή εκείνη.

— Τάχωνε τα βήματά της και χώθηκε πάλε στο στενό, σκοτεινό δρομάκι...

— Στο βάθος της τσέπης το χέρι της κάτι έσφιγγε. "Έτρεχε. Βιαζότανε να γυρίσει στο σπίτι. "Ίσως να ξύπνησε το παιδί και να κλαίη. Κ' ή μάνα της, οα χρειαστή τίποτα, ποιός θα τρέξη. "Επειτα την ήξαιρε και τι φοβητσάρα που είτανε οαν έμενε μοναχή της.

— Κάποιος που πέρασε δίπλα της κάτι της ψιθύρισε σιγαλά. Δεν το πήρε καθαρά το αυτί της. Είτανε κάτι οα μιιά πρόσκληση να πάνε μαζί, κάπου... Ποιός ξαίρει για τί γυναίκα την πήρε...

— Έτρεχε. Οι ώρες πούλιπε από το σπίτι, της φαινότανε χρόνος. Βιαζότανε να γυρίσει οαν τη χελιδομάνα που τρέχει γλήγορα να φέρη οα μικράκια της που την καρτερούνε με τους λαιμούς κρεμασμένους έξω από τη φωλιά, το μικρό σκουληκάκι που σπαρτάρει στο ράμφος της.

— Δεν είχε πια τίποτα. Κανένα διαμαντικό, κανένα χρυσαφικό. Και τα σκουλαρίκια, το τελευταίο που της άπομενε, έσο κι αν πάλαψε, δε μπόρεσε να τα γλυτώση. Πάνε κι αυτά. Τώρα ένοιθε κάποιο κενό μέσα της οα να της είχανε αποσπάσει κάποιο σπλάχνο. "Ελειψε κ' ή τελευταία ανάμνηση του γάμου της, κόπηκε κ' ή τελευταία κλωστή που την έωννε με το παρελθό. Κι ως τόσο ο παπάς την είχε βεβαιώσει πως θάναι τυχερά. Στάχτη και κουρνιαχτός. "Από κακό σε κακό. Λες κ' είτανε κάποια κατάρρα. Γρουσουζικά. "Η Χάρη της ξεδικιότανε και τηνε τιμωρούσε. Αυτό είτανε ένα τάμα, δικό της, χτήμα της, που δεν έπρεπε να πομακρυθή από τη θέση του, μπρός στην εικόνα. "Ίσως αυτό να είτανε κ' ή άφορμή της φωτιάς που άναψε στο σπίτι της. Μά τι φταίω εγώ; "Ο παπάς φταίει. Οι έπίτροποι φταίνε που έμπορεύονται τους θησαυρούς της Χάρης της. Να ή Χάρη της ξεδικιέται έμένα και μούρρηξε φωτιά μέσα στο σπίτι μου. Δεν έπρεπε να τάγοράσω. Είτανε άμαρτία να τα φορέσω άπάνω μου...

— Με την ψυχή συντριμμένη, με το κεφάλι βαρή, έσπρωξε την πόρτα και μπήκε. Την ίδια στιγμή άκουσε απόξω τη φωνή της μητέρας της, ανήσυχη, τρομαγμένη.

— Που είσαι; Δεν άκους; που είσαι; έλα. Φοβάμαι...

3

Το νερό της βροχής κοχλάζει πάνω στην άσφαλτο

κ' οί μικρές καλόνες τοῦ νεροῦ ποῦ ὑψώνονται ἀδιάκοπα, χορευτά, λάμπουνε σάν πετράδια κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῶν ἤλεκτρικῶν.

Κεῖνοι ἔχουνε σταματήσει κάτω ἀπὸ τὸν τσίγκο. Περιμένουνε νὰ περάσῃ κανένα αὐτοκίνητο, κανένα ἀμάξι γιὰ νὰ ἑξακολουθήσουνε τὸ δρόμο τους. Μὰ δὲ φαίνεται καὶ νὰ βιάζονται. Τὸ θέαμα τοῦ δρόμου εἶναι ἕμορφο. Φωτισμένες οἱ βυτρίνες τῶ μαγαζιῶν. Στὸ δρόμο περνοῦνε τρέχοντας μόνιππα μὲ ξαπλωμένους μπροστὰ τοὺς μουσαμάδες πάνω στὰ πόδια τῶν ἐπιβατῶν. Τὸ νερὸ κυλάει μέσα στὰς ράγιες τοῦ τραμιοῦ σὰ δυὸ μικρὰ ποταμάκια ἀσήμι ἐνῶ ἀπὸ μακριὰ φτάνει ἡ βουή τοῦ νεροῦ ποῦ σμήγει ἀπὸ ἄλλους τοὺς δρόμους καὶ γκρεμίζεται μὲ ὄρμη μὲσα στὸ σιδερένιο στόμα τοῦ ὑπονόμου. Ἐκεῖ δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ περάσῃ. Τὸ νερὸ ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ καταπιῇ μονομιάς ὁ ὑπόνομος, σκηματίζει μιὰ λίμνη πλατιὰ. Καμπόσοι στέκονται στὸ πεζοδρόμιο καὶ κάνουνε χάξι κάθε φορά, ποῦ ἕνας ἀνύποπτος διαβάτης βουτάει ὡς τὰ γόνατα μέσα στὸ νερὸ ποῦ εἶναι σάν κίτρινη λάσπη.

Κεῖνη τρίβεται πάνω του σὰ γατίτσα. Διψάει ἀκόμα γιὰ χάδια. Ἄπὸ τὸ πρωὶ μαζί της κι ἀκόμα νὰ χορτάσῃ. Τὰ χεῖλια της λεπτὰ βαμμένα, τὰ μάτια της μὲ τῆς μακριὲς βλεφαρίδες ὑπογραμμισμένα μὲ τὸ μαῦρο κραγιόνι, στὰ μάγουλά της δυὸ τεχνητὰ ρόδα ποῦ παλεύουνε νὰ διατηρήσουνε τὴ φωτιά τους. Ὅ,τι βγήκανε ἀπὸ τὸ σπίτι του. Καὶ τὰ χεῖλια της εἶναι ἀκόμη ὄγρὰ, τὰ μάγουλα ἀναμμένα, ἀχνίζουνε ἀπὸ τὰ κάμα τοῦ φιλιῶ...

Ζυγώνει στὴ βιτρίνα τοῦ χρυσικάδικου. Τὰ ἤλεκτρικὰ γλομπάκια χύνουνε φωτεινοὺς καταρράχτες πάνω στὰ βραχιόλια, στὰ σκουλαρίκια, στὶς καρφιτσες, στὶς τσάντες ποῦ εἶναι τοποθετημένα πάνω σὲ κρυσταλένια ράφια καὶ ρουφῶνε λαίμαργα τὸ φῶς. Εἶναι καὶ μιὰ εἰκόνα ἁγίου ντυμένη δλη μὲ ἀσήμι ποῦ ἀφήνει γυμνὸ μόνο τὸ πρόσωπο. Ἔνα ἀσήμι χοντρό, μὲ ἄσπρο μουντὸ χρῶμα ποῦ μοιάζει σάν τὸ φῶς τῶν ἤλεκτρικῶν γλομπάκων.

Διαδάζει τὸνομα τοῦ ἁγίου.

— Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος.

Ἡ ψυχὴ της πλημμυρίζει ἀπὸ εὐλάβεια. Πόσο θὰ ἤθελε νὰ κάνῃ τὸ σταυρὸ της κ' ὕστερα νὰ ζυγώσῃ, καὶ νὰ ἀκουμπήσῃ τὰ χεῖλια της, τὰ ὄγρὰ, ποῦ ἀχνίζουνε, πάνω στὸ μουντὸ ἀσήμι. Τὰ μάτια της καρφώνονται πάνω στὸ ἱλαρὸ πρόσωπο τοῦ ἁγίου. Εἶναι γέρος. Τὸ μάτι του τὴν κοιτάζει μὲ καλωσύνη καὶ μέσα ἀπὸ τὴν ἀθῶα, γλυκιὰ αὐτὴ ματιά του βλέπει νὰναδύζῃ τὸ μῦρο τῆς συχώρεσης.

Βγάζει μιὰ μικρὴ, ξαφνισμένη φωνίτσα.

— Ἄ, τί ἕμορφα, τί σκερτσόζα ποῦ εἶναι. Τὰ μάτια της ἔχουνε καρφωθῆ πάνω σ' ἕνα ζευγάρι σκουλαρίκια ποῦ ἀναπαύονται μέσα σὲ μιὰ μικρὴ κασετι-

νίτσα ντυμένη μὲ θαλασσὶ ἀτλάζι. Κοιτάζει λαίμαργα.

— Τί ἕμορφα, ψιθυρίζει πάλε.

Ἡ βροχὴ χτυπάει πάνω στὸν τσίγκο ποῦ ἀπλώνεται ἀπὸ πάνω τους καὶ τὸ νερὸ ποῦ μαζεύεται ἀπὸ ἄλλες τὶς γωνιὲς κατακυλάει μὲ βουή, πνίγεται μέσα στὸ στόμα τοῦ ὑπονόμου.

— Σοῦ ἀρέσει;

— Ἄχ, τρέλα.

Σπρώχνουνε τὴν πόρτα καὶ μπαίνουνε. Ὁ χρυσικὸς δίνει στὸ πρόσωπό του τὴν πιὸ γλυκιὰ ἔκφραση.

— Νά, ἐκεῖνα ἐκεῖ τὰ σκουλαρίκια, λέει αὐτὴ δείχοντας μὲ τὸ δαχτυλάκι της στὸ βάθος τῆς βιτρίνας.

Ἀπλώνει τὸ χέρι του μέσα στὴ βιτρίνα καὶ τραβάει ὄξω τὴ μικρὴ κασετινίτσα μὲ τὸ θαλασσὶ ἀτλάζι σὰ νὰ τραβᾷ ἕνα καναρινάκι ὄξω ἀπὸ τὸ μικρὸ κλουβὶ του.

Ἄκκουμπάει τὴ κασετίνια πάνω στὸ τζαμένιο καπάκι τῆς μόστρας. Δὲ χρειάστηκε νὰ εἰπῇ πολλὰ φέμματα παρὰ μόνο πῶς τὰ σκουλαρίκια αὐτὰ τὰ εἶχε φερμένα ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο κατάστημα τοῦ Παρισιοῦ. Κανεὶς δὲν ὑποπτεύτηκε τὴν ἀλήθεια. Κεῖνος πλέρωσε μιὰ ὑπέρογκη τιμὴ καὶ τὰ πήρε.

— Θὰ σοῦ πηγαίνουνε τρέλα, τῆς εἶπα καθῶς βγαίναμε ἀπὸ τὸ μαγαζί.

— Σὲ φχαριστῶ, ψιθύρισε κεῖνη μ' ἕναν τόνο γιομάτο βνωμοσύνη.

Τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ μπράτσο καὶ σφίχτηκε ἀπάνω του σὰ νῆθελε νὰ κολλήσῃ τὸ κορμί της μὲ τὸ δικό του.

— Τὸν ἔσαγῶνισσε πάλε ἡ παξιμάδα, μουρμούρισε ἕνας μόντης, σκηματίζοντας μὲ τὸ ξυπόλυτο πόδι του ἕνα πρόχειρο φράγμα στὸ νερὸ ποῦ τρεχε μὲ ὄρμη στὸ αὐλάκι τοῦ πεζοδρομιοῦ.

Ὁ χρυσικὸς τοποθετοῦσε τώρα ἀργὰ, κανονικὰ τὸ ἕνα πᾶτω στὸ ἄλλο τὰ χαρτονομίσματα ποῦ κεῖνος εἶχε ἀφήσει πάνω στὸ τζάμι τῆς μόστρας. Δὲ μποροῦσε κι αὐτὸς νὰ πιστέψῃ τὸ μέγεθος τῆς μπάζας του. Πῆρε ἕνα κατάστιχο ποῦ γράφει τὴν καθημερινὴ κίνηση τοῦ μαγαζιοῦ, γύρισε κάμποσα φύλλα καὶ στάθηκε σὲ μιὰ παλιὰ σελίδα. Συδουλεύτηκα καὶ νούμερα. Εἶτανε ἡ τιμὴ ποῦ εἶχε ἀγοράσει τὰ σκουλαρίκια κεῖνο τὸ βράδι ἀπὸ τὴ γυναίκα.

— Φίνα, ψιθύρισε...

Ἔνα αὐτοκίνητο φάνηκε νὰ κατεβαίνῃ τὸ δρόμο μουγκρίζοντας

— Σωφέρ, φώναξε, ὁ κύριος.

Τὸ αὐτοκίνητο στάθηκε. Κεῖνη πήδησε μέσα γοργὰ πατώντας πάνω στὸ νερὸ. Κεῖνος τὴν ἀκολούθησε κλείνοντας μὲ κρότο πίσω του τὴν πόρτα.

Τὸ αὐτοκίνητο ἄρχισε νὰ τρέχῃ μέσα στὸ νερὸ ποῦ κυλοῦσε στὶς ρόδες του.